

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр.

БРОЙ 10. У Новоме Саду, 16. марта 1860.

ГОД. III.

Света четиредесетница или Великій постъ.

(Нѣколикo лекція за дѣцу, и за одраснио християн-
ску младежь).

IV.

(Свршетакъ.)

У другу неделю чини се споменъ светоме Гри-
горию Архиепископу Тесалонійскомъ, кои е у еданае-
стомъ веку бранитель св. цркве противу еретика, и
великій постникъ быо. Неделя ова зове се у народу
нашемъ *пачишта*, ербо долази после чисте неделѣ.

Трећа неделя ускршнѣга поста зове се *крестопо-*
клонѣна; зато што се о ютреню после великогъ сла-
вословія босилькомъ накиѣный частный крестъ
износи изъ олтара, и поставля се на средѣ цркве
ради поклоненія. Како о ютреню, тако и на служби у
место трисветогъ, поимо у овай данъ: „Крестъ твоємѣ
покланяемса Владыко, и сватое воскресеніе твое сла-
вимз.“

За узрокъ ове светковине, коя у средини поста
быва, наводе свети отци овай: Кадъ путници уморени
наиђу гдѣгодъ на дрво съ дебелымъ хладомъ, они
седну мало те се одморе, на онда имъ е лакше далѣ
ићи: исто тако се у средѣ постнога труда износи
знаменѣ спасенія нашегъ частный крестъ, да бы се мы
окрешили духомъ, и да бы намъ лакше было подвиза-
вати се у посту и молитви сматраюћи образъ рас-
петога насъ ради Христа Спасителя.

Четврте неделѣ поста држи се споменъ св. Іовану Лѣтвичнику, кои е 90 година провео у побожномъ размишляню на гори Синайской, и кои е цркви Христовой много еписавія оставіо. између коихъ е най-знаменитія кнѣга која се зове Лѣтвица, и која учи како валя да свакій Христіянинъ са годинама возраста свогъ напредуе у добродѣтельима и у богоугодномъ животу. За св. Іоана Лѣтвичника пише се да е онъ одъ свою позволѣныхъ ела во, али да е врло умеренъ у елу быо, и то е башъ узрокъ што се нѣговъ споменъ у овай данъ држи, да бы се мы у умерености, у колико намъ е могућно, на овога свеца угледали. Просторъ времена између треће и четврте неделѣ зове се недела *средопостна*, а одъ среде средопостне починаюћи читаю се на свакој преѣосвећеној служби молитве за оне кои се припремаю за свето крштенѣ. *)

Пете неделѣ великога поста споминѣ се преподобна Марія Египћанка, која за образаць каюћихъ се грешника служи, и своимъ животомъ сведочи, колика е милость Божія надъ грешникомъ кои се одъ свегъ срца искрено кае, и кои се одъ убичаеногъ неваљалства свогъ отети и поправити кадаръ.

Између четврте и пете неделѣ удвоява света црква читанѣ псалмова и молитава, да бы насъ іоштъ већма побудила къ покаянію и милостинѣи, и на бдѣнію у очи четвртка пое се свечано савъ онај великій канонъ св. Андріе Критскогъ, кои се прве неделѣ поста на четири позечерія поая.

У очи суботе те исте неделѣ држи се опетъ бдѣніе, и на нѣму чита се свечано акатистъ у славу матери божіе, и кои се свршуе са молитвомъ, у којој се молимо нашой заступници пречистой дѣви Маріи, да бы она своимъ молитвама избавила насъ одъ сваке напасти, и одъ вѣчите муке. Управъ у то доба године

*) Види 10, и 11 брой Школ. Листа 1859.

у седмомъ после Христа столећу за владе цара грчкогъ Ираклія, и патриарха Сергія, нападали су были Сарацени и Скити на Цариградъ, и грађани тамошњи неуздајући се у своју помоћ прибѣгли су были са сзештенствомъ у храмъ матере Божіе Влахеранскій, кои е башъ у край мора, те су се тамо целу ноћ Богу молили, и препоручивали обрани майке божіе. Будући пакъ да цѣлу ту ноћ нису седали нит' су се одмарали, зато су и ово правило црквено, кое е за споменъ избавлѣня ныховогъ, доцнѣ сачинѣно, назвали акадистомъ, т. е. несѣдалнымъ пѣніемъ. Акадистъ пречистой Богородици садржи у себи красно описану тайну о воплощенію спасителѣвомъ, збогъ чега се Христіянима препоручуе, да га често а особито предъ светымъ причешћемъ, у своіой соби побожно читаю.

Шеста неделя ускршнѣга поста зове се *цвешна*; она е као нѣкій починакъ одъ трудова и као радостно припреманъ за дочекъ Христа спасителя, по томе и све пѣсме црквене одъ понедѣльника па до суботе опоминю насъ да сретнемо Христа съ гранама добрыхъ дѣла, и да одъ срдца свога одвалимо каменъ упорности, да бы господъ васкреіо умъ нашъ, кои мртавъ лежи у гробу ленюсти и кои неосећа у себи страха божіега.

У петакъ у очи Лазареве суботе завршуе се света четиредесетница, и мы се праштамо съ нѣомъ ноући у тай даъ на пређеосвећеной служби ону красну стихиру: „Душеполезную совершивше четиредесетницу, и божественую седмицу страсти твоея сподоби насъ видѣти Христе Боже,“ и т. д. На овой пређеосвећеной завршуе се читанъ изъ кнѣиге Бытія, и изъ притчій Соломоновыхъ; кое су оба две кнѣиге целе четиредесетнице свакій данъ осимъ суботе и недѣлѣ читане.

У Суботу цветну чита се еванђелие, како в Иеусъ Христосъ четверодневногъ Лазара изъ гроба подигао, и одма за тимъ после подне по старомъ обичаю носи се литія на врбицу. Као што су се у прва времена Християнска деца одраслиа, изучивши се науци Християнској на овај данъ или на велику суботу крштавала *), тако и садъ Християнски родители често обучену дѣчицу своју за руку воде къ цркви и съ дѣцомъ своіомъ иду по врбицу угледајући се на дѣцу Ерусалимску, која су предъ Христа изашла, и дочекала га съ финиковимъ гранчицама, појући: „Осана сыну Давидовомъ, благословенъ е онај кои долази у име господиѣ царъ Израилѣвъ. Заиста е красно видити како родители дѣцу на врбицу водећи, приводе ихъ за рана преблагомъ спасителю, кои добру дѣцу благосиля и кои е рекао: „Штаките дѣти приходити ко мнѣ, таковыхъ во естъ царство небесное.“

И овај веселый празникъ Християнскій, пада башъ у оно доба године, кадъ и сама природа сбацивши са себе одеђу мртвила, на ново живити починѣ, и по томе и ово обновлѣнѣ цѣле природе, и зелени листићи и пупольци на врбици заедно са пѣсомомъ кою тада поимо увраваю насъ о томъ да е овај животъ нашъ само путованѣ у другій больій животъ и да смрђу неумиремо, него прелазимо у животъ вѣчный. Доиста великога значеня е пуна она духовна пѣсма: *общее воскресеніе*, и као што и дѣца весело и радостно пою, тако валя да ю имъ и учительи лѣпо разясне, и да оснаже у свима уверенѣ о воскресенію мртвыхъ, и о надежди на животъ вѣчный.

На цвѣтну неделю на ютреню свете се у Грчкој лаворове ил' масличне гранчице, а кодъ насъ се свети врбица у споменъ, како су дѣца юдейска Христа съ

*) За споменъ тога на обадва та дана пои се и сада: „Блици во Христа крестистеся.“

финиковимъ или урмовимъ гранчицама дочекала, кадъ е предъ смръть свою у Брусалимъ свечано улазио, и за опомену да смо дужни мы као Християни добра дѣла Богу на жертву приносити, и по нѣговомъ светомъ закону живити. Лазарова субота и цвѣти есу два свѣтла и весела дана између велике четиредесетнице и између страстне или велике неделѣ, али св. црква дозвољава у ове дане само духовно веселѣ, а ипакъ поста непрекида сасвимъ да бы ми свагда на уму имали да до нѣколико дана наступа споменъ найвеће жртве, кою е любовь божія приanela заради спасенія грешногъ рода човеческогъ.

Тропаръ како на Лазареву суботу, тако и на цвѣти, сва дѣца наша валя да знаду, съ нѣмиме завршимо и мы кратку лекцію о светой четиредесетници :

Общее воскресеніе, прежде твоея страсти оувѣрѣа, изъ мертвыхъ воздвиглъ еси Лазаря Христе Боже: тѣмже и мы яко Отроки побѣди знаменія носяще, тебѣ побѣдителю смерти вопіемъ: Осанна во вышнихъ, благословенъ градый во имя Господне. *)

В.

Евангелія и Апостоли.

На Цвѣти.

Евангеліе одъ Иоанна гл. XII. зач. 41.

Прежде шести днѣй Пасхи прїиде Исусъ въ Вифанію, идѣже бѣ Лазаръ оумерый, егоже воскреси ѿ мертвыхъ. Пре пасхе на шесть дана дође Исусъ у Ви-

*) Изясненіе види у 9. брою Школескога Листа године 1859. страна 137.

тавию, гдѣ бѣше Лазарь што умре, кога подиже изъ мртвихъ.

Сотвориша же емѣ вечерю тѣ и Марда слѣжаше: Лазарь же единъ бѣ ѿ возлежащихъ съ нимъ. Зготовише му вечерю ту (у Витавіи), и Марта служаше, а Лазарь бѣше еданъ одѣ оныхъ кои сеѣху съ нимъ; Лазарь и выше нѣи вечерали су съ Исусомъ заедно.

Маріа же пріемши літру мѣра нарда пістіка многоцѣнна, помаза нозѣ Исѣсовѣ, и штре класы сконими нозѣ егѣ: храмина же исполниа ѿ вони масти благовонныа. А Маріа (сестра Лазарова) узевши литру — фунту, — мира нардова правога, *) помаза нозѣ Исусове, и отре косомъ своіомъ нозѣ нѣгове: а куѣа се напуни мириса одѣ мирисавога уля.

Глагола же еданъ ѿ оученикъ егѣ Юда Сімоновъ Искаріотскій, иже хоташе егѣ предати: Тада рече еданъ одѣ ученика нѣговыхъ Юда Симоновъ Искаріотски, кои га хоташе продати.

Чесѣ ради мѣро сіе не продано бысть на трѣхъ стѣхъ пѣназь, и дано ницимъ. Зашто се ово миро не продаде за три стотине новаца (динара), и не даде сиромасима?

Сіе же рече, не яко ѿ ницихъ печашеся, но яко тать бѣ, и ковчежецъ имѣлаше и вметаемаа ношаше. А ово рече (Юда), не што се за сиромаше стараше, него што беше тать, **) и ковчежиѣ имѣлаше, и ношаше што се меташе у нѣга.

Рече же Исѣсъ: Не дѣйте ея, да въ день погребенія моего соблюдетъ е. А рече Исѣсъ: Не дирайте е, нека у данъ погребя мога сачува га; оставите ю, она е купила то миро за данъ погребя мога. ***)

*) Правогъ, чистогъ, непомяногъ, нардовогъ уля.

**) Крадльиваць, али овде значи благаиникъ.

***) Мртваце су кодѣ Еврей и другихъ старыхъ народа ульмъ мирисавымъ мазали; съ тога се и садъ по обреду наше цркве преливаю мртваца ульмъ и виномъ.

Ницѣмъ бо всегда имате съ собою, мене же не всегда имате. Ерѣ сиромаше свагда имате са собомъ, а мене немате свагда.

Разумѣ же народъ многъ ѿ Іудей, яко тѣ есть, и прїидоша не Исуса ради токмо, но да и Лазара видатъ, егоже воскреси ѿ мертвыхъ. Дозна пакъ народъ многъ између Юдея да е ту Исусъ, и дођоше не само ради Исуса, него и да виде Лазара кога Исусъ подиже изъ мртвихъ.

Совѣщаша же архїерее да и Лазара оубїютъ, яко мнози егѡ ради идахѡ ѿ Іудей, и вѣровахѡ въ Исуса. А првосвещтеници договорїше се да и Лазара убию ерѣ збогъ нѣга иѣаху многи Юдеи и вѣроваху у Исуса.

Во оутрїи же день народъ многъ прїшедый въ праздникъ, слышавше яко Исусъ градеть въ Іерусалимъ, прїѣша ваїа ѿ Фїнікъ, и изыдоша въ срѣтенїе емѣ, и звахѡ глаголюще: Усанна, благословенъ градый ко имя Господне царь Израилевъ.

А сутра данъ многи одъ народа, кои бѣше дошао на праздникъ, чувши да Исусъ долази у Ёрусалимъ, узеше гране одъ финика (палмове или урмине гране) и викаху говорећи: Осанна *) благословенъ е онай кои долази у име господнѣ царь иераилѣвъ.

Шерѣтъ же Исусъ осла, всѣде на не, якоже есть писано: Не бойся дщи Сиона, се царь твой градеть, сѣдѣ на жребяти осла. А Исусъ наставши магаре уседе на нѣга, као што е писано: **) Не бой се кѣри Сионова, ***) ево царь твой долази седећи на ждребету магареѣмъ.

*) Осана есть ускликъ радости, као кодъ насъ Слава! а значи спасенїе.

**) У пророка Исаїе, и Закарїе.

***) Кѣи Сионова, значи то што и Сионъ; ерѣ су Юдеи вароши свое називали фигуративно: кѣри.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Сихъ же неразѣмѣша оученицы егѡ прежде: но егда прослависа Исѡсъ, тогда поманѣша, яко сѣа быша ѡ немъ писана, и сѣа сотвориша емѣ. Али ово неразумѣше ученици нѣгови пре: но кадъ се прослави Исусъ, тада се опоменуше да ово беше за нѣга писано, а они му то учинише.

Свидѣтелствова же оубо народъ иже бѣ прежде съ нимъ: егда Лазаръ возгласи ѡ гробѣ, и воскреси его ѡ мертвыхъ. А сведочаше и народъ, кои бѣше пре съ нѣмъ, да е онъ Лазара избавио изъ гроба, и подигао га изъ мртвыхъ.

Сегѡ ради и срѣте его народъ, пакѡ слышаше егѡ сѣе сотворша знаменіе. Тога ради и срете га народъ, вѣръ чуже да е онъ то знаменѣ, то чудо, учиніо.

Апостолъ къ Филиппияма гл. 4. зач. 247.

Братіе: Радѣйтесь всегда ѡ Господѣ, и паки рекѡ радѣйтесь. Радуйте се свагда о Господу, и опетъ велимъ радуйте се.

Кротость ваша разумна да бѣдетъ всѣмъ челоувѣкомъ. Господъ близъ. Кротость ваша, ваша благообразность, ваша смерность нека буде позвана свима людма. Господъ е близо.

Ни ѡ чемъ же пецытеса, но ко всемъ молитвою и моленіемъ со благодареніемъ прошеніа ваша да сказѣются къ Богу. Ни зашто се не брините, него у свему молитвомъ и моленѣмъ са захвалыванѣмъ исканя ваша да се являю къ Богу; обраћайте се у свакой потреби вашей съ молитвомъ, моленѣмъ и са захвалношѣу къ Богу.

И миръ Божій, превосходѣй всакъ оумъ да соблюдетъ сердца ваша и разѣмѣніа ваша ѡ Христѣ И-

сѣскъ. И миръ Божій, кои превазилази свакиѹ умъ, да сачува срдца ваша и мисли ваше у Христу Иесу.

Прочее же братіе моя, елика сѣтъ истинна, елика честна, елика праведна, елика пречиста, елика прелюбезна, елика доброхвална, аще каа добродѣтель, и аще каа похвала, сѣа помышлайте. А у осталомъ браћо моя, што е годъ истинито, што е годъ поштено, што е годъ праведно, што е годъ пречисто, што е годъ прелюбезно (любави достойно); што е годъ похвално; и іошъ ако има коя добродѣтель, и ако има коя похвала, то мислите, за тымъ тежите.

Имже и научитеса и прїасте и слышасте и видѣсте во мнѣ, сѣа творите: и Богъ мира бѣдетъ съ вами. Чему се и научите, и што примисте и чуете и видисте у мени, то чините и Богъ мира быти ће съ вами. *)

Неколико исторични знаменитости за рачунске примере.

1. Винова лоза донесена е у Европу 700 год. пре Христа; кодъ насъ се почела садити 270 год. после Христа. Прво е пиво направљено 1200 год. пос. Хр.; прва комовица 1305 год. после Хр.; а комадара 1545. год. после Христа.

2. Шећеръ е у Европу донесенъ 1180 г. после Христа. Чоколада 1560. године. Кафа 1573. Дуванъ 1580. Кромпиръ 1544. Први шећеръ одъ репе начинъ е 1747. Кромпиръ се почео отуда расађивати 1763. Свилева буба пренесена е 550 после Христа.

*) Славенскій текстъ овога апостола садржи у себи главна правила владаня, и за то, пошто се разясни, валя да га дѣца на паметь науче.

3. Писмо изнађено е 2000. год. пре Хр. Штампa 1436 после Хр. а брзотискъ 1803. год. Арабске цифре 1000. год. после Хр.; а децимални рачун 1460. после Хр. Нашъ, или стари Јулиановъ календаръ 46 год. пре Хр. а римски или нови, или Григоријевъ 1582 год. п. Хр.

4. Стакло изнађено е 1700 год. пре Хр.; у прозоре почело се резати 250 год. после Хр.; први биљори прављени су 1270. после Хр.; први микроскопъ и телескопъ 1590. год. после Хр.; прва огледала год. 1591.; дагеротипија 1839.

5. Сатъ на точкове 996 год. после Хр.; први на цркви ударајући сатъ год. 1288.; први ценни сатъ начинѣнъ 1510.; први сатъ са шеталицомъ 1656.; а први електрични сатъ 1845. године.

6. Барутъ е изнађенъ год. 1318. после Христа; први топови начинѣни су 1340. год.; прве пушке год. 1387. прве ракетле 1427. конгревске ракетле 1804. перкусиони 1815. револвери 1850. године.

7. Прва звона на црквама год. 400. после Хр. прве оргуљ год. 657. прве егеде год. 800. хармоника 1653. клавиръ први 1717. год.

8. Компасъ е изнађенъ год. 1302. после Хр.; шеталица 1630. термометаръ 1638. барометаръ 1643. електрична машина 1650. мунъоводъ 1752. балони 1783. телеграфъ 1791.

9. Парна машина изнађена е год. 1769. пароплов 1799. паровозъ 1814. год.

10. Прва воденица год. 1. после Христа воденица тестерећа год. 500. прва ветренича год. 1000. а парни млинъ год. 1800 после Хр.

11. Прва сеяћа машина год. 1660. а вршаћа прва 1700. год. после Хр.

12. Велике богинѣ показале се у Европи први редъ године 1200. после Хр.; каламљѣнѣ богинија почело се год. 1782.; холера 1830. године.; куга 1348.

Парамитня

друга збирка.

I.

Л а б у д њ и з њ р а я .

Одъ младости свое, тако казуе прича, бавляше се Ђнохъ у души својой съ Богомъ; онъ бияше тихи осматратель света, дела Божии. Юшъ дететомъ га провађаше нѣговъ анђео по раю. Онъ читаше у књи-гама съ неба послатимъ, кое не бияху на земним ли-стовима написане; онъ читаше у књици звезде, зато га и назваше осматрательмъ, *идрисомъ*.

Ђдаредъ сеђаше онъ самъ подъ еднимъ кедромъ, и као да неко мановенѣ крозъ нѣга прође, виде онъ судбину света, кои ће наскоро потопомъ потоплѣнѣ бити, виде данъ судњи. „О да би умео све ово — уздану у себи — потомству момъ явити!“ У тай мах сину съ неба еданъ лабудъ, и изнадъ нѣгове главе три кола учинивши, изгуби се опетъ у облацима. Ђнох га позна; то бияше лабудъ изъ рая, коегъ онъ юшъ дететомъ гледаше и волеше, Изъ крила лабудова паде едно перо предъ Ђноха, и овај га узе, те нѣм свое књице будућности написа.

А кадъ Ђнохъ свою браћу дуго али заманъ у-чаше и световаше, како имъ живити валя, и кадъ нѣ-гова душа на место определѣнѣ свогъ поћи мораде, узе онъ сина свогъ Матузалу и рече му: „Не забора-ви ти наука мои; дани живота могъ ево прођоше и на-вршише се, три стотине и шесетъ и петъ година, као кратки дана; валяда в остале дане живота могъ све-милостиви теби одредио.“ Ово изрекавъ благослови га, а ту се показа ято лабудова изъ рая, кои га на своя крила узеше и однесе; Ђноха нестаде.

А кадъ га Матузала у облацима на святой гори заманъ тражаше, указа му се едно пуно сѣйности красно привиђенъ: „Я самъ анђео твогъ оца — рече — кои самъ га чувао, и јошъ дететомъ по раю во-дио; онъ е садъ тамо; доволно е живео ту, савр-шенство е достигао, са тога Богу омиле, те га изъ тогъ живота себи позва.“

Ово изрекавъ дирну анђео земљу, и изъ земљъ изађе цветнато бадем-дрво, рани вестникъ красногъ пролећа. Пре негъ што лишће потера, на голомъ граню уцвета мио цветъ, навешћуюћи мило доба.

Анђела нестаде, а Матузала, кои и свогъ оца го-дине прими, и међу свима смртнима највећи векъ до-живе, пажаше и любљаше то дрво, кое га одъ тада увекъ опомињаше на оца свогъ и нѣгове свете науке.

Една езикословна игра.

(За букварце)

Игра родова и бровва.

Кадъ е учитель децу укратко обавестио, колико родова има, најлакше са местоимениемъ мой, моя, мое; онда иште да свако по реду дете по одну речъ мушкогъ рода каже, свако другу речъ, коју оће, или учитель одреди место, изъ когъ оће те ствари, н. н. изъ школе, цркве, авлие, поля, баште, винограда, воде, ваздуха и пр. види букваръ: предмети за размишля-ванъ.

Кадъ су сва деца свако по одну речъ мушкогъ рода изрекла, онда иште, да му свако по одну речъ

женскогъ рода погози; кадъ их е и овимъ обредио, онда нека свако каже по одну среднѣгъ рода.

У другой други редъ предузетой игри иште, да свако друго дете и другогъ рода речъ каже, или да свако по три речи рекне сваку другогъ рода.

Са два триредъ предузетомъ овомъ игромъ сва ђе се деца доволно о овомъ обавестити.

На исти овај начинъ предузимлю се и игре бровва. Кадъ е учитель децу укратко обавестио о брою единственомъ и множественномъ, онда иште да му свако дете по одну стваръ изъ определѣногъ места у единственомъ, а кадъ их е обредио, да онда свако по одну у множественномъ брою рекне.

Бдаредъ нека едно дете рекне одну речъ у единственомъ, а друго ту исту у множественномъ брою; или исто дете исту речъ у оба броя.

При овомъ може искати да и на родове пазе и ову игру бровва са игромъ родова да спое. Одъ старие деца валя искати да пазе на речи, кодъ кои се у множественномъ брою понеки гласови изоставляю, или, додаю, или изменяю.

Ш т и ц а

за прво слаганѣ слогова.

і, и, ѣ, —

п, — пи, ип,

т, — ти, ит, ит,

ш, — ши, иш, иш, шт,

г, — ги, иг,

ч, — чи, пч, чт,

н, — ни, ин, гн,

- ъ, — њи, гњ, с, — си, еп, ет, ег, еч, ен, ењ, пс,
 е, — ей, еп, ет, еш, ег, еч, ен, ењ, ес, пе, те, ше, ге,
 че, не, ње, се,
 е, — ет, еш, ег, еч, ен, ес,
 о, — ой, оп, от, ош, ог, оч, он, оњ, ос, іо, по, то, шо,
 го, чо, но, њо, со, со,
 а, — ай, ап, ат, аш, аг, ач, ан, ањ, ас, ае, ао, іа, па,
 та, ша, га, ча, на, ња, са,
 л, — ли, ле, ло, ла, ил, пл, тл, шл, гл, чл, сл, ел,
 ел, ол, ал,
 љ, — љи, ље, љо, ља, љљ, тљ, шљ, гљ, чљ, сљ, ељ,
 ољ, аљ,
 м, — ми, ме, мо, ма, им, тм, шм, гм, чм, см, ем, ем,
 ом, ам,
 ю, — юй, ют, юш, юг, юч, юн, јул, сјо, ејо, ојо, ајо
 ж, — жи, жг, жн, жњ, же, жо, жа, жл, жљ, жм, иж,
 с'ж, еж, еж, ож, аж, лж, јуж,
 х, — хи, хт, хе, хо, ха, хл, хљ, ох, ах, јох,
 з, — зи, зг, зн, зе, зо, за, зл, зм, из, ез, оз, аз, мз,
 я, — јй, јп, јт, јш, јг, јч, јн, јњ, јс, је, јо, јл, јм,
 јж, јх, јз, јя, јя, тја, сја, еја, оја, аја, мја, зја,
 у, — уй, уп, ут, уш, уг, уч, ун, уњ, ус, уе, уо, ја, ул,
 уљ, ум, јуо, уж, ух, уз, уја, пу, ту, шу, гу, чу, ну, њу, су,
 лу, љу, му, жу, ху, зу,
 д, — ди, дн, дњ, де, до, да, дл, дљ, дж, ду, ид, гд, ед,
 ед, ед, од, ад, јод, жд, зд, јд, уд,
 р, — ри, рп, рт, рш, рг, рч, рн, рњ, рс, ре, ро, ра, рл,
 рљ, рм, рж, рз, ру, рл, ир, пр, тр, гр, ер, ор, ар, мр, јор,
 жр, хр, зр, јр, ур, др,
 ц, — ци, це, цо, ца, цм, цу, цр, иц, ец, оц, ац, јуц, јц,
 ец, рц,
 ћ, — ћи, ће, ћо, ћа, ћу, ић, ећ, оћ, аћ, јућ, јћ, ућ, рћ,
 к, — ки, кт, кн, ке, ке, ко, ка, кл, кљ, књ, км, ку, кр,
 кћ, ик, тк, шк, чк, ск, ек, ек, ок, ак, јук, јк, ук, рк,
 в, — ви, вт, вн, ве, во, ва, вл, вљ, вз, ву, вл, вр, вк,
 ив, тв, шв, гв, чв, св, ев, ев, ов, ав, јов, св, лв, жв, хв, зв,
 јв, ув, дв, рв, цв, кв,
 б, — би, бе, бо, ба, бл, бу, бд, бр, бљ, иб, чб, сб, об,
 аб, зб, јб, уб, жб, рб,
 ђ, — ђи, ђе, ђо, ђа, ђу, иђ, еђ, ођ, ађ, уђ, рђ,
 ф, — фи, фе, фо, фа, фл, фр, фу,

брв, брд, брк, брж, брз, брљ, брч, брш,
 врг, врб, врѣ, врд, врз, врл, врн, врс, врт, врц, врш,
 грб, грд, грѣ, грл, грн, грт, грц, грш,
 дрв, држ, дрз, дрм, дрн, дрп, дрт, дрх, дрљ,
 жвр, жрв, жрн,
 звр, зрн, здр,
 квр, крв, крч, крк, крљ, крм, крњ, крп, крс, крт, крч,
 прв, прж, прз, прљ, прс, прт,
 твр, трб, трв, трг, трч, трк, трљ, трс, тре,
 цвр, црв, црк, црн, црћ, црт,
 чвр, чрв, чрљ, чрн,

Све ове слокове ваља на три табле написати, едну съ рукописнимъ, другу съ грађанскимъ, трећу са славенскимъ писменима,

Чимъ деца кое писмо писати науче, одма га и са свима прошастимъ уедно спаяјући изговараю, али нигде ове слокове голо, него одма погађаю и речь, у којима се гласови исти налазе, било на почетку речи, или на крају, или у среди. Н. п. чимъ учитель претом на цр, пружи, дете каже цр—црвенъ или црв, црква, црњ и пр. али овомъ њи приучити мора; и кадъ њи е сваки данъ са новонаученимъ писменомъ у сва три вида слагајући њи измуштрао, онда по едну одъ ти погођени речи, ако све гласове написати умею, зада да е и пишу; само при писаню има пазити учитель и на краснописание, и задавати да оно писмо највише пише, кое неуме лепо правити.

Овимъ начиномъ могу деца сваки данъ по едно писмо познати, у сва три вида њгова, рукописномъ, грађанскомъ и славенскомъ, и одма га са другимъ прошастимъ већъ познатимъ споити, и одма речи, у којима се исти гласови находе погађати, и одма те речи којихъ све гласове исписивати умею, исписивати. Овако науче одма и писати, и сва три вида слагати и после исчитавати. Кодъ свакогъ писма учитель свако

